

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

LV [i. e. LIV]. Ioannes Trithemivs Abbas Divi Iacobi In Svbvrbano ciuitatis
Herbipolensis, fratri Theodorico de Eltz monacho Fuldensi S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

IOANNES TRITHEMIUS ABBAS DIVI IACOBI IN SVEV-
bano civitatis Herbipolensis, fratri Theodorico de Eltz monacho
Fuldensi S.

CONGRATULOR sanitati tuæ Theodorice frater chariss. & paci tuæ vehementer
congaudeo, quod ut faciam tua merita ratione iustissima exegerunt, foremque ingra-
titudinis vitio perpetuo arguendus, si ministeria per te mihi exhibita multipliciter cito
traderem obliuioni. Quoniam quidem ut cætera pertranscam, hoc vnum à memoria mea
nunquam vlla delebit obliuio, quod me apud Budoras cum serenissimo principe Palati-
no antebiennum in causa exulsi Lympurgenfis monasterij per plures dies existente, cum
principis Cyonotorum quidam satellites interea monachis meis dissimulantibus, ne
dicam consentientibus, in contumeliam mei conspirassent, eo quod partium memorati principis
Philippi me dolerent fautorem, temerariam tu mihi præsumptionem illorum & primis
& solus nunciasti, per minas eorum & gladios iter charitate tibi tuum faciente. Monachi
vero mihi regulari fidelitate professi cum æmulis infideliter conspirantes, quid in me cõ-
miserint, scienti non opus est ut enarremus. Nec solum mihi denunciasti conspirationem
æmulorum, quæ mihi alioquin ignorata nimis perniciofa fuisset, sed etiam libellos no-
stros & instrumenta scientiarum & rerum archanarum apud Stauronesum & monasterium,
tua industria & fidelitate ad nos de manibus æmulorum transduxisti, meque Neometi &
Nouiburgio infirmantem non dereliquisti. Ad Coloniam Agrippinam, indeque ad Mar-
chiam Brandenburgensem eunti mihi comes & minister indefessus semper extitisti,
quando in his omnibus fratrum meorum venire nec vnus quidem curauit. Quocirca di-
gnum est & iustum videretur pro tuis in me ministerijs, quod fidelitatem tuam condignis
beneficijs, quantum cum Deo potero, recognoscam. Ex literis igitur tuis, quas nuper dedi-
sti ad me duo notavi, quæ tibi ad periculum animæ respiciunt tuæ, nisi quantoties per su-
gam eorundem salutis tuæ prouideris. Quorum alterum est, quod contra aequitatem de re-
gulari ordinis obseruantia declinasti ad monachos deformatos. Alterum vero quod ra-
tione ministerij tibi commissi quæstum sequens publicum, non sine iniuria propositi vi-
tæ monasticæ hinc inde mendicus & vagus discurrens. Oro te frater ut audias cõsiliū meū,
quem fidum tibi semper cõtestaris extitisse patronum. Rem animæ tuæ perniciosam nimis
& sine hæsitatione aliqua periculosa fecisti, recedens à legitimis patrum nostrorum, de-
relinquensque obseruantiam vitæ regularis, quam in cœnobio Wilsenburghensi publice
professus es, iurasti, & promissisti coram Deo & sanctis eius solenniter, & nunc inter mo-
nachos deformatos vitam agis professioni tuæ minime congruentem. Quomodo salis in
iudicio Dei? aut quid respondebis, si in tali statu decesseris, qui professioni tuæ omnino est
contrarius? Ecce iam facis ea quæ sanctus pater Benedictus tibi & omnibus interdixit, car-
nibus vesceris, ludis & potationibus vacas, peculium possides, contra institutionem mo-
nasticam vagus in mûdo cum dissolutione animi discurrens, & quæ sequuntur illa calamus
exprimere per singula erubescit. Non sic in Albiburgio * Heluetiorum institutus es, nec
apud me in Spanheim hunc viuendi modum didicisti, sed neque aut à me talis conuersatio-
nis exempla vlllo tempore vidisti, aut vel minimo norasti. Contrarium potius in me tibi
manifestum, qui tam in Spanheim quàm extra vitæ & conuersationis vltra quadriennium sem-
per testis affuisti. Scis enim nec te latere potest, quod plerique Reges & principes me sollicitari
multoties fecerunt amplo satis promisso stipendio, quatenus ad eorum curias declinarem,
sed nec hodie penitus cessant à cœpta petitionis instantia. Ego tamen hætenus semper
restiti, & nec muneribus nec promissis eorum acquiescere volui, ut ab obseruantia regula-
ri, quam semel professus sum, vllatenus recederem, quamuis maior data fuerit mihi quam
tibi occasio ad alienos declinandi. Memento frater obsecro primæ institutionis tuæ, me-
mento voti, memento promissionis, & redi ad cor, quoniam non est licitum quod facis,
sed omnino prohibitum, damnabile, & apostaticum à sancta reformatione vitæ regularis
discedere, & ad deformatum cœnobium transmigrare. Proficere semper vniciusque in me-
lius licuit, votumque in bonis augere semper laudabile fuit, sed à bono in malum deficere
nunquam licuit: nec violare & imminuere votum Deo solenniter factum alicui permissum
fuit. Nulla te coegit necessitas propositum regularis obseruantia transferendi ad non re-
gulariter viuentes, propterea minime poteris excusari. Monachus es sub regulari obser-
uantia professus, qui ob id extra obseruantiam nullatenus poteris saluari. Aut ergo si vis
esse saluus ad obseruantiam regredere, aut si perseveraueris in deformatione vitæ quæ assum-
pisti, scias te damnandum ab eo quem voti transgressor contempsisti. Reuertere itaque
te hor-

* V. effe-
bug.

ABBAS DIVI IACOBI IN SVB-
urbano Theodorico de Elz monacho
Ldensi S.

te hortor quando poenituisse iuuat, & considera quod licentiariorum tuum non extendit
se ad deformatos. Ego me operam daturum polliceor, vt vel mecum, vel ad placitum alibi
locum in obseruantia habeas honestum. Vale mente sanus & corpore, monita charitatiue
fulcipiens amici. Scribam tibi alio tempore super his latius. Iterum vale nostri memor ad
Deum. Ex Herbipoli prima die mensis Septembris. Anno Christianorum 1507.

IOANNIS TRITHEMII.

569

te hortor quando poenituisse iuuat, & considera quod licentiariorum tuum non extendit
se ad deformatos. Ego me operam daturum polliceor, vt vel mecum, vel ad placitum alibi
locum in obseruantia habeas honestum. Vale mente sanus & corpore, monita charitatiue
fulcipiens amici. Scribam tibi alio tempore super his latius. Iterum vale nostri memor ad
Deum. Ex Herbipoli prima die mensis Septembris. Anno Christianorum 1507.

LVI.

REVERENDISS. IN CHRISTO PATRI ET DOMINO, DOMINO MAT-
thaeo Lang, Ecclesiarum Curcensis Episcopo & Augustensis praeposito, Ioannes Tri-
themius abbas monasterii sancti Iacobi in suburbano Herbipo-
lensi S.

REVERENDISSIME praesul, is qui paternitati tuae reuerendissimae has meas exhibuit
literulas, Ioannes dictus Rummel ex Nuremberga se missum asserens, a maiestate re-
gia pridem ad me venit, multisque modis mihi persuadere conatus est, quatenus eandem
aditurus maiestatem iterum cum eo versus Augustanam ciuitatem assumam. Dicebat e-
nim se duos & triginta recepisse ducatos pro viatico de manibus tuae celsitudinis nomine
regio, iustumque vt me quotiens euraret sacris praesentare conspectibus. Verum quia li-
teras non exhibuit vllas, neque regias, neque tuas, quibus veritate subsistere doceret assera-
subdubitare ceppi, ne forte sollicitator ipse fuerit apud Regiam maiestatem de me promit-
tens magna quaedam profutura maiestati, quae profectus fuerim nunquam. Homo sum in reli-
gione monastica sub potestate constitutus, cui non licet sine manifesta ratione leniter ex-
tra coenobium vagari. Quocirca tuam paternitatem reuerendissimam humilime duxi
rogandam, quatenus mihi vera si nunciauit, & abs te regio nomine commissa, absentiam
meam rationabilem habere digneris excusam: sin vero aliter, mihi non reputes ad praes-
umptionem, quod scripsi ab homine deceptus. Enimvero si literas mihi exhibuisset ne-
cessarias, quis ego qui non maxime optarem complacere Caesareae maiestati, quamuis ni-
hil in me sciam tantae celsitudini dignum. Nostra enim studia nihil magni promittunt:
humilia sunt, qualia non magnos oblectare principes, sed mediocribus soleant conuenire
hominibus. Nihilominus si quid in me est virium, quod regiam queat oblectare magni-
centiam, vias aperiet lator, quibus me coram licebit alloqui principem. Vale pontificum
decus. Herbipoli prima Septembris. Anno 1507.

LVII.

IOANNES TRITHEMIUS ABBAS MONASTERII S. IACOBI IN SVB-
urbano Herbipolensi Eberhardo Senfss, Decano Ecclesiae eiusdem S. Iacobi Bambergens-
is, Capellano Regio S.

QUOD literas ad te mitto meas tibi ignotus vir humanissime, earundem lator tibi no-
tuse effecit. Retulit enim mihi quod me fauore prosequaris ingenti, saepeque nomi-
nis mei rationem habeas cum laude coram Maiestate, maximeque optes & notitiam ha-
bere nostri & amicitiam familiarem, atque propterea Caesaream sollicitaueris maiestate,
vt me suis faciat astare conspectibus, ad conferendum de his vel maxime, quae ad historia-
rum pertinent aditionem. Habeo tibi gratias immortales pro benevolentia in me tua,
quas etiam, si licuerit vnquam, referre pro viribus curabo. Venire autem personaliter ad
maiestatem Caesaream hac vice propterea distuli, metuens notari pro leuitate mea, si ad v-
nius incogniti hominis instantiam me vocatum a maiestate regia credidisset, cum nulla
affuerint testimonia literarum, quibus fides mandati poterit astrui maiestatis. Leuis iudi-
carer ab omnibus & ambitione plenus, si nulla probatione confirmatis tam facile moue-
rer suasionibus. Itaque si Maiestas regia me coram vult esse praesentem, literis me faciat cer-
torem. Non enim mihi est animus ad ignoti hominis instantiam quoquam vagari, cuius
in hac parte solum acquieui votis, vt literas ad te darem meas, quibus tibi occasio praebere-
tur ad me scribendum, animumque tuum non verbis alienis, sed propriis manibus referandi.
Vale nostri memor. Ex Herbipoli prima die mensis Septembris. Anno Domini millefimo
quingentesimo septimo.